

Handleiding Kritische Reflectie Drama

Opdracht

Toetsing van de competenties Drama aan de werkelijk verworven competenties a.d.h.v. de “artistieke ervaringen” en de “nota’s dramatrainingen”. Gebruik hiervoor de studiefiches Drama.

Begrippen

---

binnen het kader van de opleiding KASK drama

- **drama of dramatische kunst** = een creatie waarbij toestanden of conflicten kunstzinnig worden gepresenteerd in een 'hier en nu'.
- **dramatiseren** = een tekst, situatie, idee of gebeurtenis verwerken tot drama of dramatische kunst
- **kritische reflectie** = een verslag van de creatie van een kunstwerk, met:
  - praktische informatie en een beschrijving van het kunstwerk;
  - overwegingen aangaande de uitgangspunten of onderzoeksvragen, het werkproces, de methodiek, de beslissingsprocessen en de resultaten;
  - het contextualiseren en beoordelen op de artistieke, culturele en maatschappelijke relevantie;
  - het nadenken over de sterke en zwakte punten van het eigen handelen.
(bron: www.dramagent.be)

Afspraken

- **Voorblad**
Volgens de algemene afspraken (alle informatie-elementen moeten terug te vinden zijn) (zie voorbeeld: http://dramagent.be/sub/praktisch/schrijfgids/assets/reflectie_voorpagina.pdf).
- **Inleiding**
*“Een inleiding is de handleiding voor het lezen van je tekst, en heeft dus, net zoals de titel, een motiverende én een structurende functie. Ze kan de volgende elementen bevatten: een (vooral motiverende) **opening**, een **doelomschrijving** waarin de schrijver duidelijk maakt wat hij met de tekst wil bereiken, een **voorblik** op de inhoud waarmee de lezer een **'kapstok'** krijgt aangereikt om de verdere informatie aan op te hangen, een toelichting op de samenhang en eventueel **noodzakelijke voorinformatie**.”*
(Zie Cursus [Praktische schrijfvaardigheid](#) (Martine Clierieck))
  - = (1) eventueel een *eye-catcher*
  - (2) kader/context (verklaring/toelichting/illustratie van de eye-catcher)
  - (3) structuuraankondiging van de tekst (kapstok + noodzakelijke voorinformatie),
  - (4) doelomschrijving van de tekst;
- **Middenstuk**
  - Breng **visuele structurelementen** aan: alinea's, witruimtes, tussentitels, opmaak...
  - Zorg voor **lexicale samenhang**: Gebruik verbindings- en verwijswaarden.
(zie Cursus [Praktische schrijfvaardigheid](#) (Martine Clierieck)).
- **Conclusie**
*“Hoewel een slot niet altijd noodzakelijk is maakt het van de tekst een afgerond geheel. Het functioneert immers als antwoord op de inleiding onder de vorm van een korte **samenvatting, conclusies, toekomstperspectieven** of eventueel een **originele uitsmijter**. Net als bij de inleiding vertegenwoordigen deze elementen uitsluitend de verschillende*

mogelijkheden die ter beschikking staan van de schrijver. De aard en de opbouw van de tekst bepalen in welke mate ze wenselijk zijn.”

(Cursus [Praktische schrijfvaardigheid](#) (Martine Clierieck))

- = (1) samenvatting van het voorgaande en terugkoppeling naar de competenties,
- (2) uitsmijter (bijv. opening naar de toekomst)

- **Bronvermelding:** indien nodig
- **Stijl**
Zorg dat de tekst leesbaar én betekenisvol is voor een **buitenstaander** (d.w.z. geef voldoende context alvorens je begint te analyseren, verklaar gebruikte vakterminologie (eventueel in voetnoten), ...)
- **Vorm**
Eerste versie:
  - digitaal naar elke.vanlandeghem@hogent.be .**Definitieve versie:**
  - Vier geprinte en in band ingebonden exemplaren voor Sam Bogaerts, Jan Steen, Elke Van Landeghem, en Geert Belpaeme of Saskia Verstiggel (zie concrete afspraken in les);
  - Een PDF-versie via e-mail naar dezelfde personen.

Hulpmiddelen

• **Praktische schrijfvaardigheid** (Martine Clierieck):

<http://dramagent.be/sub/praktisch/assets/praktische-schrijfvaardigheid.pdf>

• **Taalvaardigheid:**

- <http://projecttaal.hogent.be/zelfstudiepakket>:

Je kan je Nederlandse taalvaardigheden online verbeteren met het elektronische zelfstudiepakket. Dit pakket is beschikbaar via de link 'Edumatic' in jouw Chamilocursus 'Nederlandse taalvaardigheid'. Je kan er de volgende taalvaardigheden oefenen: spelling, woordenschat, grammatica en morfologie, zinsontleding, woordsoorten, leesvaardigheid, luistervaardigheid en schrijfvaardigheid.

• **Taaltips en -vragen:**

- <http://taalunieversum.org/>
- <http://taaladvies.net/>
- <http://woordenlijst.org/>
- <http://taalunieversum.org/spelling/>

• **Theater- en muziekvaktermen:**

- Theaterlexicon van het V.T.I. ([Courant 82](#))
- Lexicon van [De Munt / La Monnaie](#)

Tips

• **Wees consequent:**

- **Tijdspectief:** verleden/ heden:
Bijv.: **Werd/ bestaat:** Schrijf vanuit eenzelfde tijdspectief en kies dus voor ofwel de tegenwoordige, ofwel de verleden tijd.
- **Vertelperspectief:** Ik/wij:
Bijv.: **We/je:** Wees consequent in het gebruik van persoonlijke voornaamwoorden.
- **Aanhalingstekens:** Wees consequent in het gebruik van de aanhalingstekens en gebruik overal enkele aanhalingstekens '...', ofwel dubbele "...". Je bent vrij in je keuze, want:

“Vroeger werden, om letterlijk te citeren, meestal dubbele aanhalingstekens gebruikt, en enkele aanhalingstekens in een beperkt aantal andere gevallen. Tegenwoordig is het gebruik van enkele aanhalingstekens in alle functies in opmars. Wij raden aan om consequent een van de gangbare systemen te volgen.”

(<http://taaladvies.net/taal.vraag/11/>)

- **Woordkeuze:**

- Besteed voldoende aandacht aan je woordkeuze. Zo vermijd je dat je tekst vaag wordt. Het is nuttig om de terminologie in de studiefiches Drama en in het lexicon van het V.T.I. door te nemen om zo een passend vocabularium te vinden om je observaties en bedenkingen te formuleren.

“Als we ervan uitgaan dat een auteur de interpretatie van de lezer zoveel mogelijk in een bepaalde richting wil sturen, komt het er in de eerste plaats op aan om alle twijfel bij voorbaat uit te sluiten. De redenering die aan de basis ligt van de tekst moet je bijgevolg zo exact mogelijk verwoorden. **Precieze termen en verbanden, ondubbelzinnige verwijzingen en een eenduidig bereik van verbindingswoorden** vermijden dat de tekst bij de lezer vragen oproept zonder een antwoord te bieden.

Precieze termen en verbanden zijn vooral concreet en expliciet: de dingen bij hun naam noemen (vermijd 'lege' woorden zoals *naar...toe*) en beweringen of stellingen staven met een grondige argumentatie of met overtuigende voorbeelden.”

(Cursus [Praktische schrijfvaardigheid](#) (Martine Clierieck))

- Vermijd ook passe-partoutwerkwoorden zoals ‘zijn’, ‘doen’, ‘zeggen’, en kies een specifiek werkwoord zodat er meer variatie ontstaat in de zin (voor ‘zijn’: bestaat erin, betekent, ...)

- **Leestekens:**

- Twee opeenvolgende vervoegde werkwoorden: Plaats altijd een **komma** tussen twee opeenvolgende persoonsvormen (vervoegde werkwoorden);
- Directe rede: zet **dubbele punt** vóór de aanhalingstekens, en gebruik uiteraard ook **aanhalingstekens**.

- **Stijl:**

- In reflecties en essayistische teksten staat het niet zo mooi om de directe rede te gebruiken. Probeer te objectiveren en verslag uit te brengen door de **indirecte rede** te gebruiken.
- Maak steeds volzinnen (werkwoord in persoonsvorm), en vermijd opsommingen.
- Vermijd gesproken taalgebruik (Vb.: Nee, dat was het niet’, ‘Toen dacht ik’ ...).
- Bondigheid: Vermijd herhaling en wees *to the point*.

- **Inhoud:**

- Houd er rekening mee dat de tekst moet kunnen worden gelezen door iemand die geen Drama volgt, die nog nooit een les heeft gevolgd bij Jan en Herwig en... Geef dus steeds een **context** aan de lessen, de oefeningen, de stukken, ... m.a.w.: Verschaf de noodzakelijke voorzinformatie aan de onwetende lezer.
- Zorg dat hoofdstukken en subhoofdstukken telkens afgeronde gehelen vormen door een (korte) **inleiding** (met korte doel- en structuraankondiging) te schrijven, en een **deelconclusie** te formuleren (bijv. door je persoonlijke bevindingen terug te koppelen naar de competenties Drama). Op die manier objectiveer je je persoonlijke indrukken voor de buitenstaander, en oogt je tekst meteen ook zakelijk/wetenschappelijk. Deze deelconclusies vormen de basis voor je algemene conclusie aan het einde van de reflectie.

Vragen

Elke Van Landeghem | begeleiding kritische reflecties en portfolio B1 en B2, titularis Kritische reflectie op de bachelorproef

+32 (0) 473 588 078

elke.vanlandeghem@hogent.be